

Thema visitaties 2014: Omgeving-Organisatie-Ondergrond (O3)

Van : SIKB / B+, werkgroep thema 2014
Aan : POKB-deelnemers visitaties
Datum : 5 november 2013

Uitwerking van het POKB-besluit van 28 juni 2012

POKB heeft ervoor gekozen om het thema voor de visitatieronde 2014 aan te laten sluiten bij de wijzigingen die zijn opgenomen in het Normblad 8001/8002 versie 4.1,¹ op basis van de bespreking de concepttekst.² De volgende onderwerpen horen bij het visitatiethema:

1. Omgeving (omgevingsdiensten en taakverdeling)
2. Organisatie en programmering van de (uitvoering van) taken
3. Ondergrond (ontwikkeling beleid, voorbereiding medewerkers en toetsingskader).

Een werkgroep van POKB heeft in de periode augustus-oktober 2012 een verkenning uitgevoerd naar de wijze van visiteren. De werkgroep adviseert om tijdens de visitatie de transitie vanuit de bestaande situatie naar deze nieuwe taken centraal te stellen. Dit geeft de beste focus op het proces waarin de organisaties van de deelnemers zich bevinden en voldoende stof voor ca. 3 uur visitatie. Er is daarnaast ca. 1 uur nodig voor de follow up van 2012, inclusief KwaBIB. Door de omvang van het thema is er dan geen ruimte voor keuzeonderwerpen.

De werkgroep heeft een afzonderlijk visitatiemodel met vragen per onderwerp uitgewerkt en deze notitie als leidraad voor de beoordeling voor de onderwerpen. Deze instrumenten zijn bedoeld om de voorbereiding en verslaglegging te ondersteunen.

De werkgroep adviseert om naast de kwaliteitscoördinator en/of -verantwoordelijke (voor de uitvoering) tevens de expert voor ondergrond en omgevingsbeheer te betrekken bij de (voorbereiding) van de visitatie.

Hoofdropzet in 4 onderdelen

De aanpak van de visitatie richt zich op vier delen:

1. Follow-up en KwaBIB (vast onderdeel):
 - a. Beoordeling systeem en kwaliteitsborging
 - b. Opvolging aandachtspunten visitatie 2012
 - c. Ontwikkeling KwaBIB (in relatie tot normblad).
2. Omgevingsdiensten en taakverdeling:
 - a. Hoe is de taakuitoefening georganiseerd
 - b. Wat is de vormgeving van de organisatie?
 - c. Wordt de kritische massa en kwaliteit gerealiseerd (Nbld. art. 3.5.4 en bijlage C)
 - d. Zijn alle taken, ook bodemenergie (vanaf juli 2013), uitvoerbaar
 - e. Is het werkproces vormgegeven en zijn procescriteria gehanteerd met de nadruk op de voorbereiding van de uitvoering (onderdeel BIG-8), zowel qua basistaken (T&H, art. 4.4.4) als qua beschikken en adviseren (incl. specialistische taken)
 - f. Hoe is de taakuitvoering gewaarborgd (toetsing en controle).

¹ Een van de wijzigingen is al in 2012 gevisiteerd, namelijk Kwaliteit van het Bodeminformatiebeheer (KwaBIB). KwaBIB zal in 2013 wel terugkomen in de follow-up.

² Definitieve tekst Normblad, versie 4.1 van 18 april 2013.

-
3. Organisatie en programmering van de (oude en nieuwe) taken
- Is er zicht op de uitvoering van de saneringsoperatie (spoedlocaties), de bevoegd gezag taken en de 'nieuwe' taken, bijvoorbeeld door een programma, evaluatie en verslaglegging (sluit het aan op duurzaamheid- of milieuprogramma)
 - Zo, nee, waarom niet en hoe houd je dan toezicht op de uitvoering
 - Hoe is het proces van programmeren (doelen én middelen) georganiseerd
 - Wat zijn de waarborgen en toetsingsmomenten en -methoden (hoe wordt de minimale dataset uit het bodemconvenant gevolgd)
 - Vindt verslaglegging plaats, wanneer (frequentie) en aan wie (bestuur?) en wat wordt met bevindingen gedaan
 - Hoe wordt toezicht gehouden op nazorggevallen (na sanering) die nog voortkomen uit ISV, Navos, particuliere gevallen, oud-Wbb (zijn er keuzes gemaakt en op welke locaties is er structureel toezicht).
4. Ondergrond
- Is er een verkenning uitgevoerd van de kwaliteit en potentie van de ondergrond (alles onder maaiveld)
 - is dit gebiedsgericht gebeurd (bijv. in de vorm van een kansenkaart)
 - Is er een visie op het gebruik van de ondergrond (beschermen, benutten, herstellen)
 - Is het uitvoeringsteam (zie ook 2a-d) voorbereid op de taakuitvoering en de gewijzigde rol, o.a. wat betreft bodemenergie, toezicht en adviseren RO/water e.a.
 - Zijn er taken die wel op de organisatie af komen maar waarvoor men niet klaar is en/of niet aan toe komt om uit te voeren ('tussen wal en schip vallen')
 - Is er een toetsingskader voor de uitvoering vastgesteld (wat mag en wat moet)
 - Is er een procedure voor de uitvoering (AMvB Bodemenergie) en is er een wijziging t.a.v. de huidige uitvoering (meldingsstelsel; ja/nee continueren)
 - Zijn de procedures (en eventueel toetsen) afgestemd op andere procedures en is er nog interferentie tussen deze procedures/toetsen
 - Hoe is het BIB van de ondergrond geregeld.

Vragenlijsten en zelfevaluatie

Per onderdeel is er een specifieke vragenlijst opgesteld waarbij het model van voorgaande jaren is gevolgd. De bedoeling is om de vragenlijsten voorafgaand aan de visitatie uit te wisselen, waarbij de visitor op basis van de verkregen informatie zo nodig vragen specifiek maakt of vragen toevoegt.

Er zijn meerdere vindplaatsen om informatie te verzamelen over het onderwerp, o.a.:
<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond/structuurvisie-ondergrond>

In 2012 is ervaring opgedaan met het uitvoeren van een zelfevaluatie (KwaBIB en follow up) door de visitatie voorafgaand aan de visitatie. Dit werkt zeer verhelderend voor visitatie en visitor. Ook bij KwaBIB zijn verschillende functies betrokken. Een vragenlijst (zelfevaluatielijst) blijkt een goed aanknopingspunt voor de visitatie en om andere medewerkers te betrekken bij de visitatie.

De resultaten van de zelfevaluatie kunnen met de visitor uitgewisseld worden. Dit maakt het mogelijk om meer specifieke vragen te stellen, alsmede in kortere tijd verdieping van het onderwerp aan te brengen of praktijkvoorbeelden te signaleren.

De bestaande zelfevaluatie zal verder doorontwikkeld worden t.b.v. O3.

Beoordeling visitatie

De visitatie op het themaonderwerp geeft een indruk van de wijze van uitvoering en aanpak in combinatie met de implementatie van het Normblad.

Iedere organisatie zal dit onderdeel op een verschillende wijze invullen en in een verschillend stadium zijn. Bij de beoordeling gaat het erom een goed beeld te krijgen van de stand van zaken voor deze onderwerpen. Voor de beoordeling van Follow-up en KwaBIB is de bestaande scoretabel (2011) van toepassing. De klantgerichte prestatieverbetering is opgenomen in de zelfevaluatie (zie voorbeeld visiteren 2.0, 2012).

Om een zo objectief mogelijk beeld te krijgen van de stand op de drie onderwerpen is een scoretabel ontwikkeld.

De teamleider concludeert aan het eind van de visitatie en koppelt de score terug op de organisatie en noteert zo nodig een afwijkende mening van de visitee. De score is indicatief en alleen bedoeld om een totaalbeeld te verkrijgen.

Scoretabel Omgevingsdiensten

Oordeel	Toelichting op criteria
Volledig gereed	Organisatie gereed voor functioneren als of in afstemming met omgevingsdienst. Kritische massa is aanwezig. Taken zijn uitvoerbaar. Werkproces op orde. Toetsing en controles ingevuld.
Deels gereed	Organisatie in voorbereiding waarbij alle voorwaarden zijn ingevuld en geen knelpunten aanwezig lijken te zijn (kritische massa, uitvoerbaarheid, werkproces, controles). Nog geen sprake van volledig gereed.
Niet gereed	Organisatie is niet in staat om te functioneren als of in afstemming met de omgevingsdienst. Er ontbreken kritische zaken die benodigd zijn.

Scoretabel Organisatie en programmering

Oordeel	Toelichting op criteria
Volledig accuraat	Er is een accurate wijze van zicht houden op de uitvoering, bijvoorbeeld door programmering en volgen van doelen met indicatoren. Het werkproces en de rapportage van de (minimale) vereisten is goed op orde. Er is waarborging van de voortgang van de uitvoering en toezicht op nazorggevallen.
Aanwezig	Er is zicht op de uitvoering. Het werkproces is omschreven. Er zijn keuzes gemaakt voor de rapportage die passen bij de doelstellingen van de organisatie.
Ontbrekend	Er ontbreekt zicht op (kritische) onderdelen van de uitvoering (bijvoorbeeld nazorg).

Scoretabel Ondergrond

Oordeel	Toelichting op criteria
Voorbereid	Organisatie is voorbereid op de nieuwe taken in kader van de ondergrond. Er is een verkenning uitgevoerd met vertaling naar een werkwijze. Procedures en toetsen zijn voorbereid of al in werking. Er is structureel en systematisch beheer van de informatie van de ondergrond.
Opbouw	Organisatie is bezig met voorbereiding op de nieuwe taken en duidelijke aanzetten zijn aanwezig. Van volledige voorbereiding is (nog) geen sprake.
Ontbrekend	De voorbereiding voor de nieuwe taken ontbreekt in overwegende mate.

Er is niet gekozen voor de termen van goed, voldoende en onvoldoende, aangezien er geen feitelijke verplichtingen zijn. Het betreft taken die uit het Normblad voortkomen en voor een deel samenhangen met het bodemconvenant of nog van kracht te worden wetgeving (Bodemenergie).

De beoordeling is er op gericht om een vergelijkend beeld te geven in de mate waarin het thema is opgepakt.

